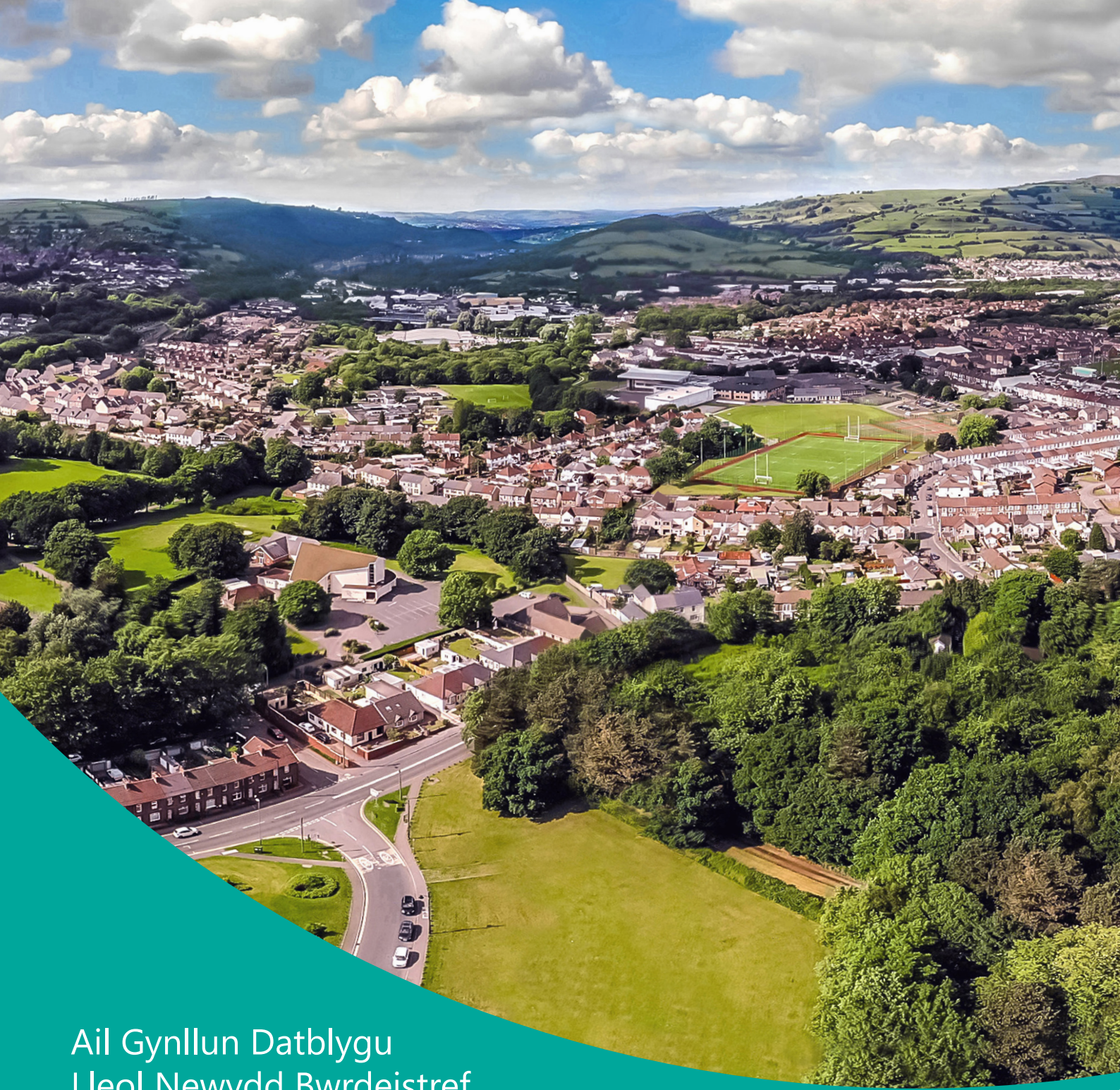

Ail Gynllun Datblygu
Lleol Newydd Bwrdeistref
Sirol Caerffili 2020-2035

EB20 Asesiad Seilwaith Gwyrdd

Ionawr 2025

CAERPHILLY
COUNTY BOROUGH COUNCIL
CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
CAERFFILI

This document is available in English,
and in other languages and formats on request.

Mae’r ddogfen hon ar gael yn Saesneg, ac
mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais.

AIL GYNLLUN DATBLYGU LLEOL NEWYDD BWRDEISTREF SIROL CAERFFILI 2020 – 2035

EB20: ASESIAD SEILWAITH GWYRDD

(CRYNODEB ANNHECHNEGOL)

IONAWR 2025

CEFNDIR

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili a gychwynnodd ar ei 2il Gynllun Datblygu Lleol Amnewid 2020 – 2035 ym mis Hydref 2020. Bydd y 2RLDP yn nodi'r fframwaith polisi cynllunio lleol ac yn arwain datblygiad o fewn y fwrdeistref sirol, gan gwmpasu'r cyfnod 1 Ebrill 2020 i 31 Mawrth 2035.

Ymgynghorodd y Cyngor ar ei Gynllun Cyn-Adneuo cyntaf ar gyfer y cynllun amnewid ym mis Hydref a Thachwedd 2022. Derbyniwyd Gwrthwynebiadau Cydymffurfio i'r cynllun gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r dyraniad Safle Strategol ym Mharc Gwernau, Maesycwmmer, y dull rhanbarthol a chyd-destun tuag at dwf, a'r wybodaeth a gyflenwyd ynghylch dull sy'n seiliedig ar natur. O ganlyniad i'r gwrthwynebiadau hyn, mae newidiadau wedi'u gwneud i'r Strategaeth Cyn-Adneuo.

Mae'r Cyngor felly wedi cymryd cam yn ôl yn y broses gynllunio ac yn cynnal ail ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cynllun Cyn-Adneuo, sy'n cynnwys Strategaeth Ddewisol Ddiwygiedig. Cyhoeddwyd yr Asesiad Seilwaith Gwyrdd hwn i ddangos dull y Cyngor sy'n seiliedig ar natur wrth baratoi'r Cynllun Cyn-Adneuo ac i fynd i'r afael â'r pryderon a godwyd yn flaenorol gan Lywodraeth Cymru ynghylch Polisi 9: Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd o fewn Cymru'r Dyfodol, y Cynllun Cenedlaethol.

Mae Polisi Cynllunio Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol gynnal Asesiad Seilwaith Gwyrdd fel rhan o sylfaen dystiolaeth y cynlluniau. Paratowyd y fersiwn strategol hwn o'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd i lywio'r Cynllun Cyn-Adneuo, yn seiliedig ar Nodyn Canllaw 42: Asesiadau Seilwaith Gwyrdd a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae'n cynnwys adolygiad llinell sylfaen o asedau seilwaith gwyrdd a glas o fewn y fwrdeistref sirol ar lefel strategol, y prif fygythiadau a heriau sy'n eu hwynebu, cyfleoedd strategol i fynd i'r afael â nhw trwy atebion sy'n seiliedig ar natur, ystyriaeth o safleoedd ymgeisydd, a fframwaith ar gyfer monitro ac adolygu.

SEILWAITH GWYRDD

Mae Polisi Cynllunio Cymru, Argraffiad 12 yn disgrifio seilwaith gwyrdd fel:

"y rhwydwaith o nodweddion naturiol a lled-naturiol, mannau gwyrdd, afonydd a llynnoedd sy'n ymdoddi ac yn cysylltu lleoedd" (paragraff 6.2.1).

Er bod y term seilwaith gwyrdd yn cael ei ddefnyddio amlaf i ddisgrifio'r cysyniad hwn trwy gydol polisi cynllunio cenedlaethol. Fe'i cyfeirir ato hefyd gan rai ymarferwyr proffesiynol fel Seilwaith Gwyrdd a Glas, sy'n tynnu sylw at rôl bwysig 'asedau seilwaith glas' fel afonydd, pyllau a gwlyptiroedd.

Gall asedau seilwaith gwyrdd fodoli a gweithredu ar wahanol raddfeydd, gall hyn gynnwys tirweddau cyfan fel glaswelltiroedd, mynyddoedd, rhostiroedd a gweundir, ardaloedd lleol fel parciau, gerddi a chaeau chwarae, ac asedau micro fel coed unigol, gwrychoedd a glannau ffyrdd.

Mae llawer o fanteision yn gysylltiedig â seilwaith gwyrdd, mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi y bydd rhwydwaith seilwaith gwyrdd a glas aml-swyddogaethol yn cynnal ac yn gwella bioamrywiaeth, yn hybu gwytnwch ecosystemau, yn diogelu tirweddau pwysig, yn hyrwyddo iechyd a lles, yn lleihau risg llifogydd, yn creu mannau gwyrdd hygyrch, yn gwella ansawdd

aer, yn adfywio twristiaeth a'r amgylchedd hanesyddol, ac yn creu swyddi o fewn economi gynaliadwy.

CYD-DESTUN POLISI

Adolygwyd deddfwriaeth a pholisïau allweddol fel rhan o'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd. Mae'r rhain yn cynnwys y Ddeddf Cynllunio (2015), Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) a Deddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016). Yn ogystal, mae'n cynnwys polisïau a chynlluniau cynllunio cenedlaethol allweddol fel Polisi Cynllunio Cymru, Cymru'r Dyfodol, y Cynllun Cenedlaethol, Nodau Cyngor Technegol, y Polisi Adnoddau Cenedlaethol (2017), a'r Cynllun Gweithredu Adfer Natur i Gymru (2021). At hynny, mae adolygiad o bolisïau cynllunio lleol o fewn Bwrdeistref Sirol Caerffili yn cynnwys y Cynllun Datblygu Lleol Mabwysiedig (2010), Nodau Canllaw Cynllunio Atodol, y Cynllun Corfforaethol, a'r Strategaeth Seilwaith Gwyrdd.

METHODOLEG

Mae'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd wedi'i gynnal yn seiliedig ar ganllawiau a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae'r canllawiau hyn yn nodi y dylai awdurdodau lleol, fel rhan o asesiadau seilwaith gwyrdd, fapio asedau presennol, nodi bygythiadau a heriau, nodi cyfleoedd i fynd i'r afael â hwy trwy atebion sy'n seiliedig ar natur, ystyried effaith safleoedd datblygu newydd, ac amlinellu fframwaith ar gyfer monitro ac adolygu. Mae'r fethodoleg yn cynnwys y dull a gymerwyd i baratoi pob un o'r pum cam o'r asesiad seilwaith gwyrdd a nodir isod:

- Adolygiad Llinell Sylfaen
- Nodi Heriau ac Anawsterau Allweddol
- Nodi Cyfleoedd ar gyfer Gwella
- Ystyriaeth o Safleoedd Ymgeisydd
- Argymhellion

Mae'r adolygiad llinell sylfaen yn nodi sut mae'r Cyngor wedi mapio asedau seilwaith gwyrdd presennol yn seiliedig ar y dosbarthiadau mannau agored o fewn Nodyn Cyngor Technegol 16: Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored. Roedd y mapio'n seiliedig ar waith a gynhwyswyd yn wreiddiol o fewn y Strategaeth Seilwaith Gwyrdd a gynhaliwyd gan ymgynghorwyr allanol ar gyfer Adran Cefn Gwlad y Cyngor. Y canlyniad oedd sawl set ddata a nododd brif a mathau eilaidd o seilwaith gwyrdd a glas o fewn y fwrdeistref sirol. Yn ogystal, mae'r Cyngor wedi defnyddio data gan randdeiliaid allanol fel Cyfoeth Naturiol Cymru, Llywodraeth Cymru a sefydliadau eraill i ddarparu mwy o fanylion mewn rhai meysydd o'r asesiad. Cyhoeddir yr holl feysydd wedi'u mapio ochr yn ochr â'r asesiad hwn yn EB20.1: Mapiau Cefnogi Asesiad Seilwaith Gwyrdd.

Mae'r Cyngor wedi nodi heriau ac anawsterau allweddol sy'n wynebu seilwaith gwyrdd a glas o fewn y fwrdeistref sirol, trwy ddefnyddio Datganiad Ardal De Ddwyrain Cymru fel man cychwyn. Mae hyn yn cael ei gadarnhau ymhellach gan ddata o'r Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol (2020) a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru. O ran nodi meysydd y fwrdeistref sirol ar gyfer asesiad seilwaith gwyrdd a glas, mae'r Cyngor wedi mapio'r holl dir ac wedi sgorio pob darn o dir o'r raddfa uchel iawn i isel iawn yn seiliedig ar ei botensial. Sgoriwyd pob darn o dir yn seiliedig ar ei swyddogaethau presennol a sut y gellid gwella pob swyddogaeth allweddol yn y dyfodol. Yn ogystal, mae'r Cyngor wedi nodi ffyrdd posibl o

weithredu'r gwelliannau hyn yn seiliedig ar gyfleoedd posibl a amlinellir yn yr Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol a data Gwybodaeth Cymru ar gyfer Atebion sy'n Seiliedig ar Natur, a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru.

Mae rôl safleoedd ymgeisydd posibl a gyflwynwyd fel rhan o'r broses gynllunio hefyd wedi cael ei hystyried o fewn yr asesiad, yn ogystal ag adolygiad byr o sut ystyriwyd seilwaith gwyrdd a glas o'r cychwyn cyntaf. Yn ogystal, mae'n nodi y dylid ystyried cynigion datblygu a gyflwynir cyn mabwysiadu cynllun amnewid yn unol â'r Cynllun Datblygu Lleol mabwysiedig, a chyda chymhwyso'r dull cam wrth gam a'r fframwaith DECCA a gynhwysir o fewn Polisi Cynllunio Cymru. Mae'r asesiad yn dod i'r casgliad gyda sawl argymhelliad a pholisi strategol i'w gynnwys o fewn y Cynllun Cyn-Adneuo.

ADOLYGIAD STRATEGOL O SEILWAITH GWYRDD A GLAS PRESENNOL

Mae'r adran hon o'r adroddiad yn cynnwys prif asesiad y seilwaith gwyrdd a glas presennol. Mae'n nodi trosolwg o'r prif a'r mathau eilaidd o dir o fewn y fwrdeistref sirol, ac yna'r prif swyddogaethau seilwaith gwyrdd a glas. Mae'r swyddogaethau hyn yn cynnwys bioamrywiaeth a chynefinoedd, tirweddau, iechyd a lles, seilwaith glas, mynediad i gefn gwlad, a'r amgylchedd hanesyddol. Mae pob adran yn cynnwys asesiad o: • Bioamrywiaeth: Cynefinoedd system eang, mawnogydd, safleoedd dynodedig statudol ac anstatudol, a rhywogaethau gwarchodedig a blaenoriaeth.

- Tirwedd: Tirweddau gwarchodedig a chynhyrchiol, coed, coetiroedd a gwrychoedd, a thir amaethyddol.

- Lechyd a lles: mannau gwyrdd hygyrch, chwaraeon a hamdden.

- Seilwaith Glas: Afonydd, pyllau a llynnoedd, ardaloedd mewn perygl o lifogydd, dŵr wyneb, ac ardaloedd draenio critigol.

- Mynediad i Gefn Gwlad: Hawliau tramwy cyhoeddus a mynediad beicio.

- Amgylchedd Hanesyddol: Adeiladau rhestredig, henebion cofrestredig, ardaloedd cadwraeth, parciau a gerddi hanesyddol, a'r dirwedd hanesyddol.

BYGYTHIADAU A HERIAU

Yn seiliedig ar ddata o'r Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol, mae'r adran hon yn amlinellu'r prif bwysau sy'n wynebu asedau seilwaith gwyrdd a glas ledled Cymru ac o fewn y fwrdeistref sirol. Mae'r rhain yn cynnwys prif ysgogwyr fel newid yn yr hinsawdd, llygredd, newid defnydd tir, a rhywogaethau anfrodorol goresgynnol. Yn ogystal, mae'r prif bwysau'n cael eu hamlinellu sy'n cynnwys, newidiadau mewn patrymau tywydd, cynnydd mewn tymheredd dŵr, llygredd aer, dŵr, tir a sŵn, dwysáu amaethyddol, datblygiad adeiledig a seilwaith, defnyddiau tir cystadleuol, rheolaeth annigonol, mynediad heb ei reoli, gweithgareddau chwaraeon a hamdden, coedwigo anghywir hanesyddol, addasiadau corfforol, rhywogaethau anfrodorol goresgynnol, a phlâu a chlefydau.

CYFLEOEDD I WEITHREDU

Mae'r adran hon yn amlinellu sgorio pob darn o dir a'r mapiau cefnogol. Yn ogystal, mae'n cynnwys cyfleoedd posibl ar gyfer mentrau sy'n seiliedig ar natur o'r Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol a data Pwysigrwydd Cymru ar gyfer Atebion sy'n Seiliedig ar Natur. Bydd y data hwn yn allweddol yn ystod y cam nesaf o'r broses, lle bydd pob darn o dir gyda sgôr potensial canolig, uchel neu uchel iawn yn cael ei asesu i weld a all gynnwys menter sy'n seiliedig ar natur i wella seilwaith gwyrdd a glas. Bydd canlyniadau'r gwaith hwn yn llywio fersiwn Adneuo'r asesiad seilwaith gwyrdd.

SAFLEOEDD DATBLYGU POSIBL

Mae rôl safleoedd ymgeisydd posibl a gyflwynwyd fel rhan o'r broses gynllunio wedi'i hamlinellu yn y rhan hon o'r asesiad. Mae'n cael ei amlygu bod seilwaith gwyrdd a glas wedi bod yn rhan allweddol o ddull y Cyngor o asesu safleoedd ymgeisydd yn cam un a dau o'r broses ac wedi ymgynghori â phob maes gwasanaeth i wneud penderfyniadau yn seiliedig ar farn y rhai sydd â gwybodaeth arbenigol. Yn ogystal, mae'n cael ei amlinellu y dylid asesu cynigion datblygu a gyflwynir cyn mabwysiadu cynllun amnewid yn unol â'r Cynllun Datblygu Lleol mabwysiedig (2010), a thrwy gymhwyso'r dull cam wrth gam a'r fframwaith DECCA a amlinellir o fewn Polisi Cynllunio Cymru.

MONITRO AC ADOLYGU

Mae Asesiadau Seilwaith Gwyrdd yn gofyn am ddiweddariadau ac adolygiadau rheolaidd, mae'r rhan hon o'r asesiad yn nodi y bydd fframwaith monitro cadarn yn cael ei gynnwys o fewn fersiwn Adneuo'r asesiad seilwaith gwyrdd, sy'n mynd y tu hwnt i ofynion y dangosyddion o fewn proses fonitro blynyddol y cynlluniau.

ARGYMHELLION

Yn dilyn canfyddiadau'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd Strategol, mae'r adroddiad yn argymell pedwar cam i gryfhau'r sylfaen dystiolaeth, sy'n cynnwys adolygiadau diweddariedig o ddynodiadau tirwedd presennol a safleoedd natur o bwysigrwydd lleol, diweddaru setiau data allweddol, ac asesiad manwl o seilwaith gwyrdd a glas ar raddfa leol i nodi cyfleoedd ar gyfer gwella trwy atebion sy'n seiliedig ar natur. Yn ogystal, argymhellir polisi strategol i'w gynnwys o fewn y Cynllun Cyn-Adneuo, gyda pholisïau manwl pellach i'w cynnwys o fewn y Cynllun Adneuo y disgwylir iddo gael ei gyhoeddi ym mis Ionawr 2026.